N. 247.

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- COURANT. en Wetenschappelijk Blad.

Woensdag den 16 November.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Stad BREDA, brengen bij deze, ten verzoeke van den heer Kolonel Plaatselijken Kommandant, ter kennisse der ingezetenen, dat, te rekenen van morgen, de poort en dezer vesting zullen worden geopend des morgens ten zeven ure en gesloten des avonds ten vijf ure, zullende de drijfboomen gelijktijdig met de poorten worden geopend, doch een half uur vroeger dan deze gesloten worden.

Breda, den 14den November 1831.

DE ROY Vt.

Ter Ordonnantie van denzelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHÄUTKES.

NEDERLANDEN.

Breda, den 15den November.

Naar men vernoemt zullen ook de plaatsen, gelegen aan de zijde van het Holsteinsche kanaal en van de rivier de Eijsde, alsmede alle de uit dat kanaal en van die rivier komende schepen, en in onze havens of zeegaten binnenvallende, als verdacht beschouwd en aan eene quarantaine van tien dagen worden onderworpen, zonder dat de elders volbragte quarantaine daarbij in vermindering zal kunnen dienen.

— Z. Heil. heeft onlangs eene nieuwe amnestie uitgevaardigd, krachtens welke 38 italiaansche ballingen in den Kerkelijken Staat terug geroepen zijn.

— De engelsche Courier meldt, dat een der door het gouvernement aangehouden schepen, als tot de expeditie naar Portugal bestemd, vrij gegeven, maar dat het beslag op de overige schepen in stand gehouden is.

— Wij lezen het historiele van de parijsche beurs van den 9den dezer, in de *Gazette de France*, op de volgende wijze:

» Onze beurs is door een nieuw onheil getroffen. Een makelaar, die sedert 26 jaren die functien uitoefent en doorging van verscheiden millioenen rijk te wezen, heeft heden zijne betalingen geschorst; dit ongeluk zal voornamelijk nederkomen op de kapitalisten, welke ontzaggelijke fondsen in dat huis geplaatst hebben, hebbende het gros der beurs daarin slechts voor omtrent 60,000 francs belang. Dat huis bezit echter zeer uitgestrekte vaste goederen en landerijen en men kan, met reden hopen, dat met tijd en gemakkelijkheden in de betalingen, de schulden grootendeels betaald zullen kunnen worden.

» In het begin der beurs dacht men algemeen dat er reuten te koop zouden komen, aangezien de makelaar, welks val gemeld was, noodwendig het slagtoffer der rijzing moest wezen; de fondsen waren dus in den beginne der beurs eenigzins willig, maar de koopers hebben voor de aanmerkelijke aanbiedingen van de verkoopers moeten wijken, en de koers daalde en is zeer slapies biedende gebleven (*Zie het fondsen-merk van dien dag, in het bijvoegsel bij ons nommer van Zondag en Maandag*).

's Gravenhage, den 14den November.

Bij koninklijk besluit van den 15 October is bepaald, dat de verordeningen vervat in de besluiten van 7 April 1814, 14 December 1816 en 10 Augustus 1817, voor zoo veel dezelve betreffen het verpligte gebruik van de geoctrojeerde inlandsche kunst-cement, voor werken, welke door provinciale, plaatselijke, dijks- en polder-besturen en dergelijke administratien, geheel en alleen uit eigene middelen bekostigd worden, ingetrokken en buiten effect zullen worden gesteld, en dat mitsdien de bestaande bepalingen op het verpligte gebruik van de bedoelde metselspecie voor de werken, welke geheel of gedeeltelijk uit 's Rijks kas bekostigd worden, in haar geheel blijven, behoudens Zr. Ms. regt van vrijstelling, wanneer bij werken, die onder het beheer van bijzondere besturen ten uitvoer worden gebragt, daartoe in zeer enkelde gevallen termen mogten bestaan.

— De Tweede Kamer der Staten-Generaal, zal morgen ten half twee ure eene openbare zitting houden.

— Bij de antwoorden der regering op de bedenkingen van de afdeelingen der Tweede Kamer der Staten-Generaal, ten aanzien van het ontwerp van wet tot vermindering van het getal leden der algemeene Rekenkamer wordt te kennen gegeven, dat het voorgedragen getal van vijf leden daarom voor toereikend wordt geoordeeld, omdat de meeste werkzaamheden van dat collegie niet door de leden zelve kunnen, maar door de beambten, onder derzelver toezigt, moeten gedaan worden, en dat men de verzekering kan geven, dat het voorgedragen getal van vijf leden volkomen voldoende is, voor den doelmatigen en geregelden gang der werkzaamheden aan dat lighaam opgedragen.

— Men vernoemt dat de vorige Russische gezant aan ons Hof, *de Gourieff*, op zijn verzoek, en wel ter oorzake van de gesteldheid zijner echtgenoote, uit die betrekking ontslagen en tot gezant-ambassadeur te Turin is benoemd.

— Men merkt op, dat de Londensche conferentie nu niet, gelijk in de maand jl. omtrent de 18 vredes-preliminairen, een harer leden naar den Koning heeft gezonden, ter verdediging van de 24 artikelen. Men heeft zich daardoor zeker het vreemde schouwspel, dat de komst van den baron *van Wessemberg*, vier maanden geleden, heeft opgeleverd, bespaard.

Amsterdam, den 14den November.

Heden morgen ten twee ure barstte alhier, in het huis bewoond door den winkelier in manufacturen *Zoldenraet*, in de kalverstraat een brand uit, zoo woedend als men slechts zelden heeft gezien. Oogenblikkelijk, bij het eerst ontdekken van dezelve, sloegen de vlammen alreede uit vensters en deuren op en over de belendende, en zelfs tot door de glasruiten der tegenoverstaande huizen. De spuiten, ten getale van 19, met vliegende snelheid aangebragt, begonnen juist water te geven, toen de gevels der tegenoverstaande huizen in brand waren geslagen. Ontzettend was de vuurkolom, die het geheele gedeelte der straat vervulde, waarbij nog de huilende stormwind en een vreesselijke hageljagt, onder het jammeren der bewoners en het om hulp roepen der buren, een allerakelijkst tooneel opleverden. Aan redden van het huis was niet meer te denken, slechts de rondom gelegen woningen werden nat gespoten, die dan ook, door de veelvuldige inspanningen, uitgenomen aan sommige eenige ligte schade, gelukkig zijn behouden gebleven.

Intusschen werden van de huisgenooten de kinderen, ten getale van tien, (op twee en eene meid na, die waarschijnlijk in de vlammen zijn omgekomen) nevens de bewoner gered; zijne echtgenoote, even als hij uit de tweede verdieping gesprongen, en in eene deken opgevangen, is kort na den sprong, waarschijnlijk van den schrik, gestorven. De man, zegt men, is op dit oogenblik van zijne zinnen verbijsterd; hij werd met zijne overige kinderen in het huis eener nabestaande opgenomen, van zijne gade en twee kinderen op een zoo ontzettende wijze, en van al zijne have en goed beroofd, ten prooi aan den vreesselijksten jammer.

De autoriteiten der politie waren onverwijld ter plaatse tegenwoordig; aan hunne doelmatig gegeven en wel uitgevoerde bevelen is het grootendeels dank te weten, dat de schade zich niet verder uitgestrekt heeft, die onmisbaar, bij mindere zorg en activiteit, een groot gedeelte der zoo schoone kalverstraat zou hebben moeten treffen. De oorzaak van den brand is niet bekend.

BELGIE.

Brussel, den 14den November.

Uit hoofde van Zondag zijn de beide wetgevende kamers gisteren niet vergaderd geweest.

— De nieuwe ministeriele benoemingen hebben zich bevestigd. De *Moniteur* heeft dezelve in zijn nommer van gisteren aangekondigd.

— Men wil hier dat de Engelsche gezant te 's Hage, sir *Charles Bagot*, door zijn gouvernement zou zijn terug ontboden. Ook zegt men almede, dat de Engelsche gezant in Pruissen terug geroepen zou zijn, en dat wel, om dat hij zich in de Poolsche aangelegenheden niet met de noodige kracht zou hebben laten gelden.

— De *Courrier* kondigt aan, dat lord *Dover* aangewezen is ter vervanging van sir *Robert Adair* in zijne hoedanigheid van ambassadeur bij ons gouvernement, om reden, zegt hij, sir *Robert Adair* noch Engeland noch ons nuttig kan wezen, om ons tegen de Fransche intriguen te verdedigen, van welke onze staatkunde, naar zijn gevoelen, geheel zou zijn overgeleverd.

Wij willen niet, als anderen, ons in gissingen verliezen, om achter de voornemens van het Engelsch kabinet te komen, betrekkelijk de hervorming van deszelfs diplomatie, en zullen ons onthouden om tegen elkander over te stellen, de verdiensten van den man, wiens lof men verheft, en die van den diplomaat wiens gedragingen men afkeurt. Wij willen alleen onze stem verheffen tegen de aanvallen aan welke de edele lord ten doel staat.

Te weinig tijds is er verloopen sedert de ongelukkige gebeurtenis van Leuven, dan dat wij reeds vergeten zouden hebben zijne koelbloedigheid, met welke hij zich door het vijandelijk kruis-vuur heen begaf om in het Hollandsch hoofdkwartier te komen. Daar was toen moed toe noodig om zulk eene zending te vervullen, en de zedige en edelmoedige man, die aldus het gevaar trotseerde, om eene ongelijk geworden worsteling te doen ophouden, heeft de pligten, in deze moeijelijke omstandigheid op hem rustende, begrepen. Zij die nu voorgeven zoo weinig waarde te hechten aan de pogingen van Sir *Robert Adair*, om openlijk te onderstemmen de inzigten van zijn gouvernement, met medewerking van die van Frankrijk, ten einde de restauratie te Brussel voor te komen, vonden voorzeker toen ook wel, dat hij eenige dienst kon bewijzen.

Men heeft gesproken van fransche intriguen en van de noodzakelijkheid zich voor dezelve te hoeden. Wij zullen niet in het oog doen vallen hoeveel ondankbaars deze aanmerking in zich heeft. Wij zullen het houden voor eene overhaasting bij het ter neder stellen, welke ons tot eene dergelijke intrekking, als in de maand Augustus, zou kunnen noodzaken; of wel ook heeft de *Courrier* zijne ambtgenooten in de gelegenheid willen stellen, om terug te komen op de diensten van den generaal *Belliard*, die hem in dit land zoo veel genegenheid onder het volk verworven hebben. (*Emancipation.*)

FRANKRIJK.

Parijs, den 11den November.

De commissie, belast met het onderzoek der wet op de departementale organisatie, zet hare arbeid met vlijt voort, en want alle soort van inlichtingen over de territoriale omschrijvingen in, waaruit de benoemingen der departements- en en arrondissements-

raden moeten voortkomen. Reeds is de rapporteur benoemd. Daar zal binnen kort eene wet op het transito, de vracht-rijtuigen en entrepots aan de deliberatien der kamers worden onderworpen.

— Men zegt, dat de ordonnancie, waarbij de hertog van *Rovigo* tot het kommandement van Algiers benoemd is, sedert tien dagen naar de koninklijke sanctie wacht. Daarin moet noodwendig de reden gezocht worden, waarom de ministeriele dagbladen deze benoeming bijna officieel hebben aangekondigd en dat dezelve nog niet in den *Monsteur* verschenen is. Men verzekert echter, dat zij, morgen of overmorgen, daarin verschijnen zal.

— Berigten, welke wij als stellig kunnen beschouwen, aangezien de bronnen, waaruit zij voortvloeijen, stellen ons in staat, om de waarheid kenbaar te maken wegens de zoogezegde formatie van een wit legioen te Valladolid en wegens het aantal en de zamenstelling der fransche deserteurs in Spanje.

» Het aantal dergenen, welke zich, van Perpignan en Bayonne naar Valladolid begeven bedraagt 46; 26 derzelve hebben dienst bij het 16de regement van linie genomen, terwijl 20 anderen het depot uitmaken van het legioen, dat thans te Valladolid bestaat; 48 andere franschen zijn naar Ceuta gezonden, hetgeen het aantal der deserteurs op 86 brengt.

— Gisteren werd er, in eene vergadering van Pairs, gezegd, dat de wet op het Pairschap, door de ministers, in de zitting der Pairs van heden zou worden voorgedragen, zie hier hetgeen wij opzigtelijk de vermoedelijke houding van de Pairs bij die gelegenheid vernemen. De Pairs zouden, bij meerderheid, het grondbeginsel der erfelijkheid laten varen; maar de door de kamer der afgevaardigden aangenomen categorien zouden het voorwerp van de gedachte aanvallen wezen. Men zou trachten, op de zuivere en eenvoudige benoeming des konings terug te komen. Men verzekerde ook nog, dat de meest invloed hebbende en hevigste sprekers der kamer afgezien hadden van eene discussie over politieke opinien te doen ontstaan, als welke zij voor gevaarlijk hielden. Men voegde er bij, dat het ministerie, zich nu zeker van de meerderheid achtende, van eene benoeming van nieuwe pairs zou afzien. Wij deelen deze geruchten mede, als spruitende zuiver uit particuliere gesprekken.

— De oogst is door geheel Frankrijk afgeloopen; de opbrengst er van is, wat de kwantiteit aanbelangt, zeer ongelijk. In Champagne en Opper-Bourgondie is het een derde gedeelte van gewone jaren niet ingeoogst; even zoo is het in de ommestreken van Macon gelegen; in Neder-Bourgondie is de oogst eenigzins beter uitgevallen; in de ommestreken van Bordeaux bijna de helft van gewone jaren, en in het Zuiden de drie vierde gedeelten van eenen gewonen oogst. De kwaliteit is goed en kan bij die van de wijnen van 1827 vergeleken worden. De prijzen zijn nog niet vast bepaald; maar de grondeigenaars kondigen hooge eischen aan, welke reeds invloed op den prijs der oude wijnen beginnen uit te oefenen.

De fondsen stonden ter beurze van gisteren (10); de 5 pCt. 94,40 kont. en 94,75 op tijd; de 3 pCt. kont. 67,65, op tijd 67,85; de Napelsche renten 78,50 op kont. en 78,75 op tijd.

VALENCIENNES, den 12den November.

— Men zeide hier, in den loop der week, dat de schikking wegens de onderscheiden garnizoenen, welke aan de verschillende legerkorpsen van het Noorden zullen worden aangewezen, voltooid is, dat de regementen in de steden der 16de militaire divisie zouden worden verdeeld; men kondigde zelfs aan, dat de huzaren van Orleans hier door zouden trekken, om zich, ten gevolge dezer beweging onder de troepen, naar Rijssel te begeven. Ook schijnt het, dat er nieuwe bevelen gekomen zijn, om zich in niets te haasten. Men begint weder beschuit te bakken, hoezeer de koning van Holland, in zijn antwoord aan de conferentie, verklaard heeft, dat hij slechts verdedigender wijze zou te werk gaan, en slechts de aanvallen der Belgen zou afweren. Deze staat van schorssing, door koning *Willem* daargesteld, wederhoudt nogmaals den loop der zaken, welke de schijn van vrede aan dezelve bijzetten.

ENGELAND.

LONDEN, den 11den November.

De ministers der groote Mogendheden hebben weder verscheiden conferentien gehouden. Gisteren moeten zij een ultimatum opgemaakt hebben, dat heden per stoomboot naar Holland zou gezonden worden.

De zekerheid, die men hier ontvangen heeft, dat de geschillen tusschen Holland en België nog niet geschikt zijn, heeft eene geringe daling in de fondsen te weeg gebragt. Men zegt, dat prins *Leopold* ook weigert de vier en twintig artikelen aan te nemen vóór dat hij als Koning van België door de Mogendheden zal erkend zijn.

De belgische minister, de heer *van de Weyer*, is heden hier uit Brussel terug gekomen.

Het eskader van den schout-bij-nacht *Warren* ligt nog in Duins, behalve zijner Majesteits schepen de *Revenge* en de *Magicienne*, die naar Portsmouth gezeild zijn.

Gisteren avond heeft hier de zoogenaamde nationale politieke Unie hare eerste vergadering gehouden in de bekende herberg *de Kroon en het Anker*. Sir *Francis Burdett* is tot haar voorzitter verkozen. Die keus geeft algemeen genoegen, daar men zich vleit, dat hier heen gelukken zal gematigde gevoelens en ware constitutionele beginselen in die vergadering te handhaven. Evenwel is men niet zonder vrees, dat de Unie grootendeels uit ambachtslieden bestaande, in eene politieke klub ontaarden zal, en zich weinig met andere zaken zal bemoeijen dan met het bevorderen der Hervormings-wet. In die gedachte wordt men versterkt door het verwerpen van een voorstel van den heer *Thelwall*, een bekenden voorstander der hervorming, die wilde, dat het bestuur der Unie zich bij uitsluiting bezig zou houden met de parlementshervorming en uit een zou gaan zoodra dit doel bereikt zal zijn.

Tegen dit voorstel is hoofdzakelijk ingebragt, dat het oogmerk der vereeniging was eene volmaakte volksvertegenwoordiging te verkrijgen en het lot der werklieden te verbeteren.

De bezetting van den Tower is dezer dagen door een detachement matrozen van Chattam gekomen, versterkt geworden.

In Bristol blijft het stil en er komen vele troepen aan. Te Preston hadden maandag eenige doch weinig beduidende oproerigheden plaats gehad. Het politie-bureau is geplunderd; ook zijn er baldadigheden aan eene groote fabrijk gepleegd.

Woensdag werd te Londen het gerucht verspreid, dat aldaar een man aan de cholera overleden was. Dit baarde veel ongerustheid; doch wellra bleek het, dat het gerucht geen geloof verdiende.

Nog dagelijks worden in Sunderland menschen door de cholera aangetast en bezwijken zijn daaraan weder vier personen overleden.

Men zegt, dat de fransche ambassadeur zich bij het gouvernement heeft beklaagd over het in beslag nemen der schepen van den *Pedro's* expeditie. Ook wil men, dat een dier vaartuigen reeds ontslagen is, doch de overigen nog op last van de thesaurie en de commissarissen der douane aangehouden blijven. Sommige lieden gelooven, dat men eerst dan de expeditie vaarlijk zal laten optrekken, wanneer zij door het afnemen van wapenen en het wegloopen der manschap niets van belang tegen Portugal zal kunnen uitrigten.

OOSTENRIJK.

WENEN, den 2den November.

Zoo lang het schoone herfst-weder aanhoudt zal ons hof nog te Schönbrunn blijven; ook is het tijdstip, waarop hetzelve den hofburgt in de hoofdstad betrekken zal, nog niet bekend.

— Ten gevolge van een door den keizer van Rusland uitgevaardigd manifest, waarbij aan alle de in Gallicie gevlugte Poolsche officieren den terugkeer in hun vaderland verboden wordt, maken zich de meeste derzelve gereed, om naar Frankrijk en Italie af te reizen, aangezien het van onze regering niet te vergen is, dat zij langer voor hun onderhoud zoude blijven zorgen. Alle de naar Bohemen gezonden poolsche officieren van rang hebben zich naar Karlsbad en Eger begeven, om zich aan de van den kant van Beijeren opgelegde quarantaine te onderwerpen. Zij zijn meestal van de noodige fondsen voorzien, welke vele hunner uit hun vaderland hebben medegebragt.

— De tijding dat de Belgen tot de besluiten van de Londensche conferentie toegetreden zijn en de 24 artikelen aangenomen hebben, heeft eene beduidende rijzing in de fondsen te weeg gebragt.

In het 2e deel der Poëzij van Mr. ISAAC DA COSTA (1) leest men, bladz. 105, de volgende opmerkelijke regels, welke, vooral in dezen tijd, wel verdienen, dat de aandacht des lezenden publieks er op gevestigd zij:

Van Hogendorp! ik durf het U voorspellen!
Een tijd spoedt aan, met nieuwen roem bevracht,
(O! mocht mijn lier zijn grootschen loop verzellen!)
Die schittren zal bij 't laatste nageslacht.
Ja! Neêrland zal der volken voorbeeld wezen,
En, onverleid door 't filozoofsch geschreeuw,
Aan God en plicht nog trouwer dan voor dezen,
Verplettren eens het oproer dezer eeuw.
Oranjes Kroon zal heel Euroop vereeren,
Oranjes troon staat onomstootlijk vast:
Oranjes stam zal heel de wereld leeren
Wat houding Zinands aan 's werelds Vorsten past!

(1) Uitgegeven in 1819 te Leyden, bij H. HAZENBERG & Zoon.

SCHOUWBURG TE BREDA.

Op Woensdag den 16 November 1831 DE SCHUTTERS IN GARNIZOEN, oorspronkelijk Blijspel met Zang in *twee* bedrijven, door wijlen den Heer *J. H. Westerman*, voor afgegaan door GESNER, of *Het Zwitsersch Huisgezin*, een pronkelijk Tooneelspel in *drie* bedrijven, door wijlen den Dichter *J. Zubli*, met deszelfs noodige veranderingen. Vóór den aanvang van *De Schutters in Garnizoen* zal het aandoenlijk afscheid van den jeugdigen Dichter *Westerman*, vóór zijn vertrek naar het leger, in de Amsterdamsche afdeeling der Hollandsche maatschappij van kunsten en wetenschappen uitgesproken, worden gemeld.

STOOMBOOT
WILLEM DE EERSTE.

Varende in het beurtveer tusschen Nijmegen *en* Rotterdam, *en vice versa.*

Aan het geëerd. Publiek wordt bekend gemaakt, dat de dienst van gemelde Stoomboot voor dit jaar zal eindigen met Vrijdag den 30 December aanstaande; zullende de wederopening den vroeg. tijds door middel der nieuwspapieren bekend gemaakt worden.

STOOMPACKET-VAART *tusschen*
ROTTERDAM en LONDEN.
VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN.

De Stoompacket *Attwood*, gevoerd door *Brittanach*, zal, uit hoofde der Quarantain-Maatregelen, altijd van hier op de reeds voor deze vaart aangewezene dagen en uren kunnen vertrekken, doch zoo lang het Saizoen zulks toelaat voortgaan met weke van hier te vertrekken, waaromtrent elke zijl zal worden bekend gemaakt.

Nadere inlichting te bekomen bij de Agenten SMITH & Comp. en P. A. VAN ES.

TE KOOP

Een komplete CATSSON-WAGEN, naar het model gemaakt, voor een civielen prijs. Te bevragen bij H. VAN SON, Mr. Smid op de Boschstraat te *Breda*.

TE BREDA, bij BROESE en Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.